

MINISTER
GOSPODARKI MORSKIEJ
I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

Warszawa, dn. 22 stycznia 2018 r.

(BM) WPR.003.14.2018.AS

Pani
Dorota Arciszewska - Mielewczyk
Przewodnicząca Komisji
Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

Stanowisko Pani Przewodniczącej

w odpowiedzi na pismo z dnia 11 stycznia 2018r. (znak: GMZ-015-52-2018), zawierające prośbę o przekazanie informacji na temat ubezpieczeń społecznych i świadczeń emerytalnych dla właścicieli kutrów pływających i łodzi rybackich oraz armatorów pływających, w załączeniu przekazuję stosowny materiał.

2 egzemplarze załącznika

Materna
W zastępstwie
Jerzy Materna
Sekretarz Stanu

Załącznik:

Informacja na temat ubezpieczeń społecznych i świadczeń emerytalnych dla właścicieli kutrów pływających i łodzi rybackich oraz armatorów pływających.

Informacja na temat ubezpieczeń społecznych i świadczeń emerytalnych dla właścicieli kutrów pływających i łodzi rybackich oraz armatorów pływających

Na wstępie należy wskazać, że zagadnienia ubezpieczeń społecznych i świadczeń emerytalnych uregulowane są w aktach prawnych leżących w kompetencji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, m.in. w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. *o emeryturach pomostowych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 965, z późn. zm.).

Problem emerytur pomostowych dla rybaków podnoszony był podczas posiedzeń Zespołu Trójstronnego ds. Żeglugi i Rybołówstwa Morskiego (działającego przy Ministrze Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej) przez Stronę pracowników Zespołu, reprezentowaną przez Krajową Sekcję Morską Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność”, Federację Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków oraz Ogólnopolski Związek Zawodowy Oficerów i Marynarzy. Strona pracowników zwracała się również w tej kwestii bezpośrednio do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ustawa o emeryturach pomostowych przewiduje możliwość przechodzenia na wcześniejszą emeryturę dla osób, które wykonywały pracę o szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach – np. determinowanych siłami przyrody. Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy, gdzie w pkt 22 wymieniono „*prace rybaków morskich*”.

Niestety, pomimo kwalifikowania przez pracodawców pracy wszystkich członków załogi statku rybackiego jako pracy rybaków i odprowadzania z tego tytułu wyższych składek, jedynie część takich zatrudnionych otrzymuje obecnie emerytury pomostowe. Wynika to z faktu rozbieżności w orzecznictwie sądowym dotyczącym wykładni zawartego w *ustawie o emeryturach pomostowych* sformułowania „*prace rybaków morskich*”.

I tak np. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2014 r. (sygn. akt III UK 124/13), czy też wyroku SN z dnia 4 lutego 2014 r. (sygn. akt III UK 73/14), Sąd Najwyższy, po analizie zarówno przepisów prawa krajowego, jak i międzynarodowego wskazał, że: „*użyte w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych ogólne pojęcie "pracy rybaków morskich", której wykonywanie uprawnia do emerytury pomostowej z mocy art. 8 tej ustawy, obejmuje wszystkich członków załogi kutra rybackiego i wszystkie prace rybaków morskich, na wszystkich wyszczególnionych na liście załogi stanowiskach, w tym także na stanowisku motorzysty i mechanika*”.

Odmienne stanowisko przedstawione zostało natomiast w uchwale SN z dnia 17 września 2015 r. (sygn. Akt III UZP 7/15), w której SN uznał, iż prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 8 *ustawy o emeryturach pomostowych*, w związku z pkt 22 załącznika nr 1 do tejże ustawy przysługuje jedynie członkom załogi wykonującym prace w służbie pokładowej. SN dokonał w przedmiotowej

uchwale podziału pracowników na zatrudnionych w służbie pokładowej i zatrudnionych w służbie mechanicznej.

Stanowisko takie prezentował również Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który np. w piśmie z dnia 22 listopada 2016 r. wskazał, że postulat Strony pracowników Zespołu Trójstronnego „*zmierza do rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do szczególnego rodzaju świadczenia okresowego, jakim jest emerytura pomostowa. Jego zrealizowanie zmierzałoby do objęcia ustawą o emeryturach pomostowych osób, których charakter pracy wybiega poza zakres prac rybaków morskich (bezpośrednio związanych z połowem ryb), np. osoba ta prowadzi prace związane z obsługą lub eksploatacją statku rybackiego (kutra lub łodzi rybackiej)*”.

Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej podziela stanowisko wyrażone w tych wyrokach Sądu Najwyższego, w których wskazano, że wszyscy członkowie załogi statku rybackiego wykonują pracę w szczególnych warunkach, jakim jest środowisko morskie, są narażeni na działanie żywiołu, stąd uprawnieni są do emerytury pomostowej.

Z tego względu, na posiedzeniu Zespołu Trójstronnego ds. Żeglugi i Rybołówstwa Morskiego ustalono, iż w ramach przygotowywanej obecnie przez MG MiŻS ustawy o pracy na statkach rybackich, wprowadzona zostanie stosowna zmiana *ustawy o emeryturach pomostowych*, mająca na celu wyeliminowanie wyżej wymienionych, niesprawiedliwych społecznie, rozbieżności w zakresie wykładni sądowej tej ustawy. Zmiana ta doprowadzi również do przywrócenia symetrii w systemie prawnym, polegającej na tym, że odprowadzanie wyższych składek na Fundusz Emerytur Pomostowych znajdzie odzwierciedlenie w otrzymywaniu wynikających z tego faktu świadczeń w postaci emerytur pomostowych. Podkreślić należy, że w przedmiotowym posiedzeniu Zespołu Trójstronnego uczestniczyli również przedstawiciele Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

Wstępny projekt ustawy o pracy na statkach rybackich wypracowany został przez zespół roboczy powołany w ramach Zespołu Trójstronnego ds. Żeglugi i Rybołówstwa Morskiego. Projekt ten jest obecnie przedmiotem uzgodnień z dyrektorami urzędów morskich.

MG MiŻS oczekuje również na wpisanie projektu przez KPRM do *Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów*. Zgodnie z Regulaminem pracy Rady Ministrów, po wpisaniu projektu do Wykazu, możliwe będzie jego przekazanie do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych.

W razie zgody Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, będącego „gospodarzem” *ustawy o emeryturach pomostowych*, możliwe jest również uzupełnienie przedmiotowego projektu o zmiany w zakresie ubezpieczeń społecznych i świadczeń emerytalnych dla właścicieli kutrów pływających i łodzi rybackich oraz armatorów pływających.